

Asia: VN/26633/2024

Lausuntopyyntö perustuslain 10 §:n tarkistamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

1. Mietinnössä ehdotetaan, että perustuslain 10 §:n 2 momentissa säädettäisiin yleisesti kaiken luottamuksellisen viestin salaisuuden loukkaamattomuudesta. Nimenomaiset viittaukset kirjeen ja puhelun luottamuksellisuuteen poistettaisiin säännöstekstistä.

Pidätkö kyseistä muutosta perusteltuna? Miten arvioitte ehdotettua säännöstekstiä ja sen perusteluja?

Sanoma pitää ehdotettua muutosta perusteltuna ja jakaa Medialiiton näkemyksen, jonka mukaan viittauksista kirjeen ja puhelun luottamuksellisuuteen luopuminen ja yleinen muotoilu ovat hyväksyttäviä.

2. Perustuslain 10 §:n 3 ja 4 momentteihin lisättäisiin rajoitusperuste, joka mahdollistaisi kotirauhan suojan ja luottamuksellisen viestin salaisuuden suojan rajoittamisen tiedon hankkimiseksi yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta vakavasti uhkaavan vakavan rikollisuuden torjumiseksi (ns. uhkaperusteinen rikostiedustelu).

Pidätkö kyseistä muutosta perusteltuna? Miten arvioitte ehdotettua säännöstekstiä ja sen perusteluja?

Sanoma katsoo Medialiiton tavoin, että ehdotettu rajoitusperuste on merkittävä muutos perustuslain 10 §:n nykyiseen sisältöön ja edellyttää erityistä varovaisuutta.

Sanoma jakaa Medialiiton huolen siitä, että mietinnössä ei riittävästi arvioida muutoksen vaikutuksia muihin perusoikeuksiin, erityisesti perustuslain 12 §:ssä turvattuun sananvapauteen ja siihen kiinteästi liittyvään lähdesuojaan.

Korostamme, että lähdesuoja on osa sananvapauden perusoikeussuojaa Suomessa, lähdesuoja on turvattu myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja EU:n medianvapaussäädöksen nojalla, ja mietintö edellyttää tältä osin jatkovalmistelua.

Sanoma pitää välttämättömänä, että jatkovalmistelussa hallituksen esitykseen sisällytetään selkeä ja velvoittava kirjaus lähdesuojan turvaamisesta lain tasolla.

3. Mietinnössä ehdotetaan tiedustelutoimivaltuuksien käyttämisen mahdollistamista kotirauhan suojaamissa tiloissa. Perustuslain 10 §:n 3 momenttiin lisättäisiin nykyistä 4 momenttia vastaava rajoitusperuste, joka mahdollistaisi kotirauhan suojan rajoittamisen tiedon hankkimiseksi sotilaallisesta toiminnasta taikka sellaisesta muusta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta.

Pidättekö kyseistä muutosta perusteluna? Miten arvioitte ehdotettua säännöstekstiä ja sen perusteluja?

Sanoma katsoo, että muutos on kotirauhan suojan kannalta merkittävä ja vaikutuksiltaan laaja-alainen. Sanoma näkee Medialiiton tavoin, että mietinnössä ei riittävästi käsitellä vaikutuksia sananvapauteen ja lähdesuojaan, ja että asia edellyttää jatkovalmistelua samoin periaattein kuin kohdassa 2 on esitetty.

4. Mietinnössä ehdotetaan perustuslain 10 §:n 3 ja 4 momenttien sanamuotojen muuttamista vastaamaan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä tapahtunutta kehitystä. Molemmissa momenteissa käytettäisiin ilmaisua ”rikosten estämiseksi ja selvittämiseksi”.

Pidättekö kyseistä muutosta perusteltuna? Miten arvioitte ehdotettua säännöstekstiä ja sen perusteluja?

Sanoman näkemyksen mukaan sanamuodon päivittäminen vastaamaan vakiintunutta tulkintakäytäntöä on perusteltua.

5. Pidättekö perusteltuina mietinnön liitteessä esitettyä arviointia ja johtopäätöksiä kotirauhan suojan rajoittamista koskevan lakivarauksen ja Euroopan unionin lainsäädännön suhteesta?

Sanoma yhtyy Medialiiton johtopäätöksiin ja korostaa, että EU-oikeuden etusijaperiaate on osa Suomen oikeusjärjestystä ja Suomen on vaikutettava aktiivisesti EU-lainsäädännön valmisteluun perustuslain ja sananvapauden turvaamiseksi.

Sanoma katsoo, ettei perustuslain muuttaminen ole perusteltua pelkästään EU-lainsäädännön ja kotirauhan suojan lakivarauksen välisen suhteen vuoksi.

6. Muut huomionne työryhmän mietinnöstä

Sanoma tukee Medialiiton esittämiä jatkovalmistelua koskevia ehdotuksia, erityisesti sitä, että lähdesuojan turvaaminen varmistetaan nimenomaisilla lakitasoisilla säännöksillä ja että toimivaltuuksien käyttöä koskevat oikeusturva- ja valvontajärjestelyt kuvataan selkeästi.

Veranen Emilia
Sanoma Media Finland Oy

Yli-Hukkala-Siira Lotta
Sanoma Media Finland Oy